

Mitja llum sobre el cop d'Estat a Mauritània

Els quatre diaris més difosos a Catalunya s'ocupen del cop d'Estat a Mauritània del 6 d'agost de 2008. Tots rebutgen la vulneració de l'ordre democràtic i es remeten a la destitució de tres caps militars com a motiu, o causa immediata, que els ha portat a prendre el poder. A l'hora de comprendre què ha conduït al cop els mitjans fan referència a la inestabilitat de successius governs, a la pèrdua de suport parlamentari del darrer govern i, fins i tot, diuen que els colpistes o bé estaven en sintonia amb els dissidents o bé eren al darrera. No obstant, les explicacions dels diaris presenten diferències substancials en la presentació de les causes i aixequen diferents incògnites. Considerats en conjunt, el discurs de la premsa deixa el cop a mitja llum, encara que uns ho fan de forma més completa que altres.

El conflicte

La proximitat temporal amb el cop fa difícil trobar literatura acadèmica consolidada que analitzi i expliqui en detall la situació de conflicte de Mauritània d'agost de 2008, i sí en canvi abunda sobre els fets anteriors a la instauració de la democràcia o fins i tot de la transició. Per tant, per reconstruir l'esquema del conflicte cal recórrer a materials publicats en premsa internacional com *Le Monde*, *Le Figaro*, o *The New York Times*; a la informació d'agències de notícies; així com a articles localitzats a AfriMap¹ o a la discutida *wikipedia*², que en aquest cas, però, es basa en una sistematitzada, contrastada i detallada documentació i de fonts que ofereix una explicació acurada sobre la situació de conflicte que ens ocupa i de les seves causes.

El cop d'estat a Mauritània es desencadena de forma immediata per la destitució dels principals caps de la cúpula militar del país. Entre ells hi ha el general Abdel Aziz que en el 2005 havia participat en un altre cop, contra el llavors coronel Ahmed Ould Taya, i dos anys més desembocar en la celebració de les primeres eleccions democràtiques des de la independència (1960).

Les causes de fons, però, que expliquen perquè s'acaba amb un nou *putsch* militar cal cercar-les en una multiplicitat d'àmbits. Primerament, el país es troba en una crisi econòmica definida per la frustració de les expectatives de negoci del jaciment de petroli recentment localitzat. En lloc de 75.000 barrils diaris se n'extreuen 15.000. Segonament, hi ha un encariment dels aliments que Mauritània importa en un 80%, tret dels procedents de la ramaderia i la pesca. En tercer lloc, a més, la suspensió de la prova de París-Dakar per les amenaces d'Al Qaeda i els dos atemptats registrats mesos abans, provoquen una caiguda de l'entrada de divises estrangeres.

¹ Open Society Institut – Àfrica Governance Monitoring & Advocay Project. Kameldy, N. (2008) “An analysis of the military coup Mauritania and its implications for democratic governance”.

² A Internet, consultat el gener de 2009: http://en.wikipedia.org/wiki/2008_Mauritanian_coup_d%27%C3%A9tat

El context de crisi econòmica incrementa el descontentament ja existent d'un sector al voltant d'Abdel Aziz que discrepa de la política d'obertura del president electe, Sidi Ould Cheikh Abdallahi, cap a els grups islamistes. Tant per la presa de contacte amb ells, com per l'alliberament d'acusats de terrorisme. En els darrers anys s'havia registrat un cert nivell d'activitat de cèl·lules de tipus *al-qaedià* i el govern s'havia mostrat incapaç de neutralitzar-les.

En un altre nivell, però, l'ús de fons públics per construir una mesquita també va trobar oposició entre els militars.

En aquest context, el president havia fet diverses remodelacions de govern que fracassen. En una ocasió van intentar incorporar membres de l'oposició inclosos 12 nous ministres que havien format part del derrocat govern del coronel Taya, però va fracassar. El govern de primer ministre Yayah Ould Ahmed El Waghef, d'altra part, tampoc va aconseguir presentar un programa de govern.

Tot plegat genera un malestar que culmina en una moció de censura el 30 de juny de 2008 per part de membres del mateix partit del president Abdallahi, el Partit Nacional per la Democràcia i el Desenvolupament (Pnnd-Adil). Després de la renúncia del govern, Waghef torna a ser encarregat de formar govern i en proposa un sense els ex ministres de règim predemocràtic del coronel Taya.

A la crisi política se li sumen les acusacions de corrupció a l'executiu d'Abdallahi. Entre elles, les suposades irregularitats comeses per l'esposa del president al capdavant d'una fundació benèfica i què van motivar la petició d'una comissió d'investigació per part dels diputats dissidents que va ser rebutjada.

La pèrdua de suport del president Abdallahi es fa palesa el 4 d'agost quan 48 parlamentaris (23 senadors i 25 diputats)³ del Pnnd-Adil en la Assemblea Nacional anuncien que abandonen el partit. Dos dies després el president destitueix la cúpula militar i aquesta mateixa reacciona amb el cop d'estat.

Els factors esmentats en el seu conjunt il·lustren el context de malestar creixent que envolta el putsch i que cal tenir-los present per poder explicar-lo als lectors, però també per entendre després els escenaris que apareixen tant en política interior com en l'exterior.

Metodologia

Els diaris que s'han triat per analitzar la cobertura sobre el cop d'estat han estat *El País (PA)*, *La Vanguardia (LV)*, *El Periódico (PE)* i *Avui (AV)*, pel seu pes en lectors a Catalunya, perquè entre ells hi ha els diaris de referència a Catalunya i perquè entre tots cobreixen una espectre ampli ideològic (progressisme/ conservadurisme) i

³La cambra baixa té 95 diputats i el Senat, 56 escons.

nacional (català/espanyol).

S’han analitzat en detall les informacions de les edicions impreses publicades entre el 7 i el 14 d’agost de 2008, encara que s’ha tingut present qualsevol peça apareguda en els 8 mesos previs que aportés llum sobre el conflicte analitzat i les seves causes. També s’han estudiat els editorials pertinents, i en el cas de l’AV, que no té un editorial, s’ha inclòs un article del director adjunt.

Finalment, l’estudi ha consistit en una comparació de les diferents peces publicades a partir d’un esquema analític que -a partir d’una reconstrucció prèvia sobre quin era el conflicte de fons—pivota sobre tres eixos: a) els actors (descripció, motivacions, actituds, interessos, etc.); b) les seves conductes i c) les incompatibilitats (quin són els problemes de fons, immediats, etc.). També s’ha considerat quines fonts fan servir els mitjans i a qui donen veu.

Passem a exposar en detall les principals crítiques o comentaris a la cobertura del cop. En primer lloc, tractarem de la posició editorial, després de la informació sobre els esdeveniments, a continuació sobre les causes i finalment en traurem conclusions.

1. Enfocament editorial

Els quatre diaris condemnen en els editorials (a l’AV com ja s’ha dit és un article del director adjunt) el cop d’Estat tal com fan en un primer moment la UE, NNUU i altres actors de la comunitat internacional. El que el fa rebutjable -- expliquen-- és que els colpistes hagin destituït un govern sorgit d’unes eleccions parlamentàries que van ser elogiades pels observadors internacionals, tanmateix no aporten informes o dades fefaents.

Dins de la lloança del sistema polític previ al cop, estimen que:

[el golpe] “pone fin al modelo democrático para África y el mundo árabe que parecía perfilarse en ese país a principios del 2007 [...]. Es difícil aventurar como evolucionaran los hechos a partir de ahora en ese país africano en el que tantas esperanzas se habían puesto”. (LV)

(article del director adjunt): “mentre alguns es fan fotos a Amèrica [la vicepresidenta Maria Teresa de la Vega era a Mèxic], l’Àfrica es queda sense referents democràtics”. (AV)

“poco más de un año ha durado en Mauritania la ilusión, *rara avis*, de un sistema democrático en el mundo árabe”. (PA)

[el president Abdallahi] “va ser depositat per un cop militar militar incruent que

subratlla la inestabilitat crònica de la majoria del països de l'Àfrica, on la democràcia és flor d'un dia a mercè dels centurions de torn". (PE)

En la condemna, atès el pes de Mauritània en el seu context, tant àrab com nordafricà, les afirmacions citades revelen una avaluació exagerada del país com a model pel seu entorn. D'altra banda, el contrast que estableixen amb els països per qui, segons els diaris, Mauritània hauria de servir de model, reflecteixen una mirada occidental carregada d'estereotips sobre Àfrica i el món arab no justificats.

En contrast amb la ferma condemna del cop, tres diaris es mostren comprensius amb l'actitud matisada del govern a causa de les contrapartides que rep:

“Más allá de condenas retóricas, la única actitud posible y prudente pasa por el entendimiento con las autoridades de facto para subrayar los intereses comunes, proteger los acuerdos en vigor y evitar males mayores.” (PE)

“Para España, que ha sostenido el proceso democrático de Mauritania desde el primer momento y que ha impulsado decididamente la cooperación económica es muy importante el rumbo futuro de ese país. No en vano Mauritania, desde donde salen parte de los cayucos que llegan a Canarias fue el primer Estado africano que aceptó la colaboración para el control de sus costas y la devolución de los inmigrantes subsaharianos que llegan a España ilegalmente”. (LV)

“Es poco probable que el golpe mauritano, salvo derivas inesperadas, afecte seriamente a las buenas relaciones con España, ilustradas con la visita el mes pasado del presidente derrocado, tras la condonación de la deuda por el Gobierno de Zapatero. Unos vínculos con Nuakchot que han sido impulsados por Madrid, en los últimos tiempos con la finalidad básica de mantener controlada la inmigración ilegal procedente de sus aguas”. (PA)

El quart diari, encara que també conscient dels interessos espanyols, s'ho expressa amb ironia:

“De Mauritània només ens interessa que és la porta d'entrada de la immigració clandestina i la disputa pels drets de pesca a les aigües del voltant de les Canàries. Des de la Moncloa ahir s'establien contactes urgents amb Mauritània per assegurar els acords amb el govern militar”. (AV)

AV no demana que es prengui cap sanció o amenaça de sancions i tampoc ho fan els altres tres congruentment amb el que han escrit sobre els compromisos governamentals. De tota manera és positiu que tots hagin esmentat uns acords que poden ajudar el lector a comprendre les reaccions de l'executiu.

Incongruències

Entre les argumentacions editorials hi figuren algunes incongruències. *La Vanguardia* fa a

l'inici de l'editorial una presentació simplista de les causes del cop quan diu que “La tradición golpista de los militares, tan afianzada en ese país se ha impuesto nuevamente tan pronto han surgido las primeras tensiones parlamentarias graves”. L'expressió adverbial “tan pronto” implica immediatesa i causalitat, però ni la tensió parlamentària és la causa ni el cop apareix quan ho fan les tensions sinó força després. De fet, el mateix editorial matisa més avall quan afirma que “las causas de la crisis política que ha derivado en el golpe de Estado hay que buscarlas en el creciente malestar que vive Mauritania debido a la subida internacional del precio de los alimentos, que ha provocado un parón del crecimiento y un aumento de la pobreza en unos de los países precisamente más pobre de África”. La matisació però no és una rectificació capaç d'esborrar la fàcil explicació que ha quedat en la primera part del text.

El País, en el fragment ja citat [“poco más de un año ha durado en Mauritania la ilusión, rara avis, de un sistema democrático en el mundo árabe”] elogia l'organització formal de la política mauritana, però és incongruent amb el que diu unes línies més endavant quan parla de “este país opaco, absolutamente alejado de los circuitos informativos internacionales”.

A més, dir que “està absolutament allunyat dels circuits informatius internacionals” és una exageració perquè si fos certa, el diari no en sabria res de la crisi precedent que evoca com a desencadenant de fons del cop (pèrdua de suport parlamentari del govern i agreujament de la situació econòmica).

El Periódico també presenta una certa incoherència quan l'editorial qualifica el “règim sorgit el 2007” --el depositat-- de “relativament decent” --fórmula no gaire elogiosa-- i, a més, parla del “discutit cap d'Estat”, però explicar el cop en base a unes “ambiciones militares” dels colpistes que no precisa quin objectiu tindrien.

La fragilitat del règim era pel diari tan palesa que retreu al govern de l'Estat no haver previst el cop quinze dies abans que va ser quan el president Abdallahi va visitar Espanya.

La força del titulars

La presa de posició del diaris es destil·la també en el titulars de portada (tres en tenen):

- “Un golpe de Estado trunca el sueño democrático de Mauritania” (PA)
- “Un golpe de Estado acaba con un año de democracia en Mauritania” (LV)
- “Mauritània: L'exèrcit recupera el poder i liquida la democràcia” (AV)

I també en els principals de les pàgines interiors:

- “Un golpe acaba con la joven democracia en Mauritania” (PA)
- “La cúpula militar Mauritània dona un cop al ser destituïda (PE)
- “Golpe incruento en Mauritania” (LV)
- “Cop d'Estat militar contra la jove democràcia Mauritània” (AV)

Són uns titulars que, en part lògicament, emfatitzen la vulneració dels procediments democràtics d'un règim previ. Malgrat això, tot condemnant el cop deixen en segon pla les mancances d'un sistema --la seva crisi, que en l'interior dels textos es recull encara que fragmentàriament--, que si bé no el justifiquen ajuden a entendre'l. Només com a mostra per exemplificar el nostre raonament, el titular podia haver estat

“Un golpe de estado irrumpe en una Mauritania en crisis”

o

“Mauritània rep un cop d'Estat en plena crisi”.

Veiem ara per quins camins transita la informació sobre el cop en les pàgines interiors.

2. La informació sobre el cop

Analitzarem en primer lloc la imatge dels actors principals interns.

El president Sidi Ould Cheikh Abdallahi, el personatge destacat entre els perdedors, es presentat positivament per tots els diaris com al primer president elegit democràticament. Parlen de la seva condició de víctima com a “destituït”, “deposat”. Hi ha però particularitats en dos casos.

El més favorable al president és *El País*, que n'havia publicat una entrevista 12 dies abans, en diu, que ha estat “elegido en las urnas”, que és un “hombre cultivado” i destaca com a mèrit seu la llei que criminalitza l'esclavatge -que encara es practica d'amagat-- i la posada en marxa, amb el suport de NNUU, d'un programa de retorn de mauritans negres que havien estat expulsats al Senegal feia 20 anys. Cita a Reporters Sense Fronteres per dir que sota el seu govern, la “libertad de prensa ha experimentado avances espectaculares”.

El Periódico la presentació més fràgil. Descriu Abdallahi com a “ostatge dels militars” (ja abans del *putsch*) i assenjala que el cop “confirma que no es va avenir a les seves exigències”.

En resum, doncs, la presentació positiva del president com a víctima és coherent amb la condemna del cop.

El general Abdel Aziz, el cap de la Junta Militar, es descrit com a “cap d'Estat Major”, “general”, “colpista” o “cap dels colpistes”, “militars colpistes”, “nou home fort de Mauritània”, unes denominacions poc discutibles. A través de seves accions també es construeix la seva imatge majoritàriament negativa:

“continua fent cas omís de les condemnes de la comunitat internacional” (AV);

“La comunidad internacional no se acaba de crear las promesas democráticas de los militares golpistas en Mauritania” (PA);

“las protestas internacionales, más que la tímida reacción interna, llevaron ayer

al nuevo hombre fuerte de Mauritania, el general golpista Mohamed Uld Abdelaziz, a prometer elecciones libres lo más 'pronto posible' ". (LV)

Els diaris també fan notar, però, que el cop ha estat incruent i que té força suports interns.

Descripció dels fets del cop i les causes

La narració dels esdeveniments del 6 d'agost és coincident en tots els diaris, tret de lleugeres discrepàncies sobre el nombre de persones que van protestar contra el cop i la seva dissolució. També comparteixen l'explicació segons la qual el desencadenant del cop va ser la destitució el dia abans de justament els tres militars que van protagonitzar la destitució del president elegit. Encara que ens avancem en l'anàlisi, val la pena notar que la homogeneïtat de les narracions es atribuïble a la dependència de les agències de notícies com a fonts d'informació per als diaris estudiats.

Tots aporten elements de context com a causes de fons de la rebel·lió, però les explicacions varien.

L'*Avui* assenyala que els parlamentaris dissidents eren crítics amb la política d'Abdallahi i que els militars justifiquen el derrocament per que el derrocat, segons ells, tenia “una concepció patrimonial del fet públic, la negligència i el malbaratament davant els greus reptes” a què fa front el país i “el rebuig obstinat del president de la República de veure el problemes polítics i buscar solucions”. Així, *AV* es limita a informar dels retrets dels contraris però sens més proves o concrecions, deixa a criteri del lector amb la incertesa sobre si tenen base o no.

La Vanguardia explicita que el motiu de la desafecció radica en la negativa del president de convocar un ple extraordinari “que diera luz verde a un alto tribunal de justicia para juzgar a altos cargos y a la creación de una comisión de investigación para aclarar supuestas irregularidades cometidas por la esposa del presidente al frente de una fundación benéfica”. Afegeix LV que “los partidos de la oposición, agrupados en la Convergencia Nacional que dirige Mohamed Sidi Delahy, pidieron el lunes pasado la dimisión de Abdalahi” (sic). El grau de detall de LV permet entendre almenys on rauen les discrepàncies al·ludides.

El País també parla de la negativa a celebrar el ple extraordinari, però no explica què s'havia de tractar en la sessió.

El Periódico diu, en una aproximació especulativa, que “segons sembla, els colpistes van alimentar durant mesos el descontentament entre els membres del Parlament fins a aconseguir, dimarts, la dimissió de 25 diputats i 23 senadors del partit del president”. No explica, però, ni d'on procedeix la informació ni tampoc perquè els militars fomentaven el descontentament i en què el basaven. Titula, però, la mateixa peça amb “La cúpula militar de Mauritània dona un cop al ser destituïda” és desorientador perquè estableix una relació de causalitat entre la destitució i el posterior cop dels militars, que si bé, és

una motivació de tipus immediat arracona les causes serioses del malestar i en definitiva del cop. Si bé la incongruència aparent es resol dins del text, és rellevant que el titular ofereixi mitja llum pels nombrosos lectors que no aniran més enllà de la titulació. Fins i tot, per a alguns que llegeixin el text, la seva comprensió pot quedar condicionada per un títol que opera cognitivament com a idea orientadora de la resta de l'article.

Pel que fa a les causes de fons, però encara en el terreny polític, (el corresponal al Marroc de) l'*Avui* assenyalava com “un altre important element de tensió” la incorporació d'un ministre islamista en l'últim govern, una mesura a què s'oposava la cúpula militar; un element absent en la resta de diaris. El diari hi afegeix com una font constant de conflicte per al govern maurità la “manca de decisió a l'hora d'abordar el retorn dels refugiat al Senegal” o “la pervivència de l'esclavisme”.

Els diaris aporten dades del context de crisi econòmica del país. *El País* esmenta la reduïda producció petrolera (15.000 barrils diaris) en relació amb la prevista (75.000), la crisi alimentària d'un país que importa el 80% del que consumeix i la davallada de la petita indústria turística arran de la suspensió del Rally Paris-Dakar perquè els organitzadors el van considerar insegur a causa de dos atemptats en què van morir turistes i de les amenaces d'Al-Qaeda.

La Vanguardia diu que la població gairebé no s'ha alterat pel cop i després estima que el “problema más acuciante de la población és la carestía de los alimentos básicos, casi todos de importación, excepto la pesca i la ganadería”. Aporta així una dada rellevant de context que se suma al fet que el cop ha estat incruent i suggereix els motius de l'apatia de la població.

L'*Avui* apunta el “mal estat socioeconòmic del país, agreujat per l'increment del preu dels productes bàsics” i *El Periódico* no fa referències a la context econòmic.

En síntesi, els diaris aporten elements i algunes dades sobre la conjuntura econòmica que identifiquen com a causes de fons. S'entén que repercuteixen en el malestar de la població i també en la seva apatia, però si se la esmenta com a element de fons, llavors caldria explicar com es tradueix en diferències entre les parts enfrontades. O sigui, on és el pont entre la situació econòmica i el cop.

3. Informació sobre les reaccions externes i internes.

Els diaris presten atenció a les reaccions de la Unió Europea, de l'ONU, dels EUA, la Unió Africana i de forma destacada d'Espanya.

El País, l'endemà del cop, dedica una peça a les declaracions de condemna del ministre d'Exteriors, Miguel Ángel Moratinos, i de la vicepresidenta, Maria Teresa de la Vega. No obstant, dos dies després, segons el diari, matisa el ministre que [Espanya] «mantendrá “el mejor nivel de relaciones”» encara que el mateix ministre preferiria que fos en “una Mauritania democrática”. La informació sobre reaccions del dia 10 d'agost comença amb

l'expulsió de Mauritània de la Unió Africana fins que “recobre un gobierno constitucional” i recorda -ja ho havia dit feia dos dies-- que els EUA han suspès l'ajuda no humanitària. El diari ho contrasta amb la posició de la Lliga Àrab i la UE de no proposar sancions contra els militars colpistes, de manera que implícitament les valora com a toves.

El primer dia de cobertura, *La Vanguardia* dedica l'espai disponible més a explicar el cop i les causes així com els interessos del govern espanyol a Mauritània que no pas a les reaccions. En informar sobre la reacció de De la Vega, LV es limita a dir que el govern espanyol “permaneció ayer alerta para conocer de primera mano la situación en el país” i no fa esment de la condemna explícita del govern.

El Periódico recull les condemnes internacionals i de l'espanyola diu que De la Vega va confiar que “la situació torni a la normalitat democràtica com més aviat millor” i va demanar l'immediat alliberament dels detinguts.

En el cas de l'*Avui*, es dedica un petit espai a les condemnes de les ONU, EUA, UE i França. Espanya no hi apareix.

En sintonia amb les línies editorials apuntades sobre els interessos espanyols a Mauritània, en línies generals, els diaris -tret de l'*Avui* que no en parla-- també recorden en les informacions els acords sobre pesca i sobretot el referits al control de la immigració i les repatriacions.

La Vanguardia fa un relat descriptiu del acords sobre immigració i pesca i recorda que el ministre Moratinos havia anunciat que viatjaria al camp de retenció d'immigrants de Nuadibú -amb finançament espanyol-- arran de les denúncies de vulneració dels drets humans fetes per Amnistia Internacional.

En la referència que fa *El País* no és qüestiona la situació del camp ni la “necesidad de contar con su colaboración [la de Mauritània] en la lucha contra la emigración irregular de subsaharianos desde sus costas a Canarias”.

La informació sobre les relacions entre Espanya i Mauritània que aporta *El Periódico* no qüestiona la pràctica de l'acord sobre immigració encara que en fa una explicació també descriptiva i de fet li dedica la peça més important del segon dia de cobertura.

L'*Avui* només en parla a l'article del director adjunt tal com ja s'ha assenyalat més amunt.

En suma, la cobertura de les reaccions, encara que dins d'una certa rutina, sobretot en el cas d'Espanya evidencia que la presa de posició del govern està condicionada pels acords de control de la immigració i els de pesca.

Reaccions internes

Els diaris parlen de calma general, d'un cop incruent -explícitament (LV i PE) o implícita (PA i AV)-- , tret d'una manifestació de protesta d'un centenar de persones el primer dia i d'una altra d'unes 250 el segon que van ser dissoltes.

De la manifestació de mil persones a favor del cop informen PA, LV i AV. El PE no l'esmenta i diu que els carrera van recuperar una "relativa normalitat".

En síntesi, la informació sobre les reaccions internes per limitades a la capital i poc concorregudes, suggereixen que no hi ha una preocupació gaire estesa. N'és significativa la interpretació de LV:

"Pero, la población mauritana, habituada ya a estas asonadas, apenas se ha alterado e interpreta el golpe como un nuevo capítulo de los relevos de las familias que se turnan en el poder. El problema más acuciente de la población es la carestía de los alimentos básicos, casi todos de importación, excepto la pesca y la ganadería"

4. Les Fonts

Cap de les informacions del diaris analitzats són d'un corresponsal al país. El més proper és el corresponsal de l'Avui al Marroc (David Alvarado). A El País la informació elabora un redactor especialitzat assentat Madrid (Ignacio Cembrero). La Vanguardia compta amb el corresponsal a Sevilla, José Bejarano, amb contactes a Mauritània. I El Periódico elabora la peces en base a la informació d'agències i una peça de Pilar Santos, de la redacció de Madrid, sobre els interessos d'Espanya.

El volum més important de la informació i material gràfic és de les agències Efe, AFP i Reuters o altres mitjans d'informació estrangers (Radio France International; Le Matin; diari saudí *Sharq Awsat*).

Ara bé, dos dels diaris a més recorren el mateix dia del cop a contactes propis per via telefònica. EP cita una conversa amb qui va ser portaveu del president destituït (Abdoulaye Mahmoudou Ba) i les paraules de la filla de deposat en unes declaracions a Radio France International; LV, una altra mantinguda amb una cooperant espanyola a la zona (Patricia López) o amb el professor de la universitat de Mauritània (Cheij Saad Bu Kamara) i amb un oficial del consolat (Javier González). I AV incorpora una breu entrevista, signada per Marta Sardà, a un tècnic d'Intermón a Mauritània (Amadou Seidi Djigo) que no es diu on és si a Barcelona o a la zona.

PA també es cita com a font en recuperar l'entrevista feta al president Abdel·lahi el 26 de juliol.

En síntesi, la informació del diaris, malgrat alguna proximitat geogràfica, depèn de les agències, no és de primera ma. Alguns testimonis aconseguits pels redactors dels diaris són clarament part implicada en el conflicte, per exemple la filla del president o l'anterior portaveu. Altres ajuden a entendre el context del cop, com per el professor o el cooperant, i un tercer tipus, con un membre del consolat espanyol, bàsicament confirma i il·lustra el que diuen les agències.

5. Incongruències

Hi ha un parell d'incongruències dins del discurs de la premsa sobre el cop. Per una part, tal com s'ha vist en l'anàlisi de les línies editorials, es parla i es lloa el model democràtic previ a cop mitjançant una comparació amb els països de l'entorn, tant àrabs com africans. Mauritània és qualificada entre ells de "*rara avis*", per exemple. Sorprenentment, però, per censurar el cop es dona com a notícia la condemna i l'expulsió de la Mauritània de la Unió Africana, justament una organització composta per països de l'esmentat entorn que acaba de ser titllat de poc democràtic.

L'altra contradicció té relació també amb l'anomenat "model". En una peça de l'*Avui* titulada "La destrucció d'un "model" per a "l'Àfrica i el món àrab", aquest mateix títol troba justificació tant sols el lid -el primer paràgraf del text-, un afirmació que només es recolza en el text en la referència a l'admiració de la comunitat internacional pel procés electoral que va portar Abdallahi al govern. Tota la resta l'article -tret del lid -- es limita a oferir un seguit de dades que precisament no són modèliques sobre el país: inestabilitat política del govern d'Abdallahi, mal estat socioeconòmic, increment de preus, i pervivència del esclavisme (l'article ni esmenta que el president havia promogut una llei per abolir-lo).

6. Conclusions

1. Punts per aclarir. Tot i que la base fonamental de la informació dels diaris ve de les agències, tots aporten elements de fons que explicarien les raons del cop. Ara bé, queden per aclarir com s'han articulats els tres elements fonamentals (la crisi econòmica, la inestabilitat política i un cert grau de corrupció) fins a arribar al cop de la cúpula militar.
2. Els diaris deslegitimen el cop com procediment antidemocràtic.
3. En la deslegitimació, apareixen elements estereotipadors de l'Àfrica i el món àrab.
4. Els mitjans prenen un enfocament que podríem denominar com a diplomàtic, en la mesura que mostren acceptació implícita de la postura del govern espanyol com a presoner del que identifiquen com a interessos estratègics (immigració i pesca).

Xavier Giró, José Manuel Jarque, Antoni Castel (Observatori de la Cobertura de Conflictes, UAB)